

Ko sem še gospodaril in kmetoval na Gorenjskem (v Mošnjah), prigodilo se je večkrat, da so goveda vsled slabega sena (posebno iz Piračice) dobila uši. Tedaj je hodil neki sosed v Podbrezje po „kap'čevo olje“ t. j. olje, ki je bilo neki narejeno iz tako imenovanih farških kopic. Napravljal ga je v Podbrezji mož, čigar imena nisem mogel izvedeti, ravno tako tudi nisem zvedel kako ga je delal. S tem oljem se je govedo le malo pomazalo okoli vrata, in uši so precej izginile. Nevarno ni bilo čisto nič, živina se je brez skrbi lizala; barve je bilo blede rdečkaste.

Ker imate gotovo v Podbrezji več znancev, Vam bo lahko o tem olji in njega izdelovalca, če še živi, kaj več in gotovega pozvedeti in potem v „Novicah“ razglasiti. Pomoček je bil gotov in varen, torej bi bilo škoda, ako bi se pozabil, in izgubil (J. S. župnik v Sl).

Odgovor: Precej, ko smo bili dobili Vaše častito pismo, hoteli smo se poučiti o sproženi reči. Našli smo v knjigah, da delajo na Tirolskem, v Švici in na Švabskem iz semena farških kopic (*evonymus europaea*) olje, ki rabi proti mrčesu v lasih in dlakah pri ljudeh in pri živini. Ko smo bili 8. t. m. o prodaji plemenskih bikov v Kranji, povedal nam je gospod Pavlin ml. iz Podbrezja, da pri njih res delajo tako olje, in da je tist mož, ki ga izdeluje, ž njim v Kranj prišel. Ta mož je slučajno stal poleg, piše se pa Anton Šifrar. Ta nam je povedal, da on izdeluje tako olje, in da res izvrstno služi proti ušem. Pozneje smo zvedeli, da tako olje izdelujejo tudi nekje pri Škofji Loki, koder ga pa rabijo tudi proti garjam. Prosimo č. čitalje, naj naredo o priliki poskus ter nam sporočijo o uspehu.

Vprašanje 91. Kedaj se prične ugoden jesenski čas za pogozdovanje s smrekami, macesni in borovci (A. R. na C.)

Odgovor: Čas za jesensko pogozdovanje prične se precej, kadar poneha rast v gozdni drevesnici. Pogozdovanje naj se pa konča, kakor hitro nastane slabo vreme in hud mraz, ob katerem zmrzuje.

Razne reči.

— Strešne skodle ali krovnice (šinkelni) se naredo trpežnejše, če se dva do tri dni namakajo v apnenem beležu in potem šele pribijejo na streho posušene. Take skodle se izvrstno branijo vremenskim spremembam in so še celo nezgorljive. Lesu prodre namreč v luknjice apno, katero se spoji na zraku z ogljikovo kislino ter postane potlej trdo, kar naredi skodle trdne in nezgorljive.

— Da se ne zaduši živina, kadar ji v grlu zastane kaka jed, priporoča neki skušen kmetovalec nabrizgati živini v ušesi mrzle vode. Vsled tega otresa žival z glavo in največkrat tako sama odpravi napotek iz grla.

— Da se odvrne krvotok goveji živini, to je, da se ubrani, da živina ne šči krvi, priporoča se žveplena

kislina (hudičevo olje). Majhna žličica žveplene kisline se vlije v bokal vode in s tako okisano vodo se vsak dan po leti okisa krma. O hudi vročini taka okisana voda, s krmo pomešana, tudi dobro deje prasičem.

— Šotna nastelja kot zdravilo proti ščipanju konj. V hlevih konjske železnice (tramvaja) v Bremenu rabi v nasteljo izključljivo le šota. Opazovali so, da nekateri konji jedó to nasteljo, dokler še ni onečejena. Tistih konj potem nikdar ne ščiplje, če so bili tudi prej večkrat bolni za to bolezen.

— Kako češplje ohraniti sveže do novega leta. Vzame se navadna steklenica s precej širokim vratom, napolni z lepimi češpljami in potem dobro zamaši. Steklenica se zakoplje vsaj pol metra globoko v zemljo in takrat vzame iz nje, kadar se češplje potrebujejo.

— Štore in korenine od posekanega drevja odpravljajo v severni Ameriki s tem, da zvrtajo jeseni v štor 45 $\%$ globoko in nekaj centimetrov široko luknjo, katero napolnijo s 50 $\%$ solitarja in z vodo. Luknjo dobro zabijejo in spomladi odpro. Prilijejo kerozenovega olja ter potlej zažgo. Štor zgori potem brez nobenega plemena, in le pepel ostane.

— Osnaženje puškovnih cevi od svinca. Najprvo se cev dobro z vročo vodo izpere in potem posuši. Ako se puška od zadi nabija, zamaši jo zadi z zamaškom. Sedaj vlij v cev nekoliko živega srebra in jo zamaši prav dobro tudi od spredaj. Kadar si se prepričal, da je cev na obeh straneh dobro zamašena, tresi jo dobro tje in sem. Živo srebro spoji se kemično s svincom v amalgam, in cev postane čista, kakor da bi prišla ravnokar iz tovarne. Isto živo srebro je dlje časa rabno, ako se stisne in precedi skozi mehko usnje. Živo srebro gre namreč skozi usnje, svinec pa ostane v usnji.

— Hruškov šampanjec. Sladke, prav sočne hruške dade se porabiti za izvrstno peneče vino (šampanjec) na naslednji način. Hruške se olupijo, z noži (ribežnom) ali s primernim strojem razrežejo in potem iztisnejo (izprešajo). Iztisnjeni sok se dene v sodček, ki se ne zabije, ter se pusti, da stoji mirno. Odprta voha pokrije se s koščekom platna. Čez dva ali tri dni prične se kipenje, vzdignejo se pene in drožje, ktere pa se morajo skrbno proč spraviti. Kakor hitro je to narejeno in se pri vehi ne delajo več pene, dolije se v sodček toliko kipečega soka (ki se je pripravil v kaki drugi manjši posodi), da je sodček poln. Napolnjeni sodček se dobro zabije in pusti potem ležati v kleti prav pri miru šest tednov. V tem času se izvrti 10 $\%$ nad dnom luknja, vtakne se vanjo pipa, ter pretoči ta tekočina, ki mora biti popolnoma čista, v šampanjske steklenice. Steklenice morajo se zamašiti (pa ne kakor je pri nas navada, ampak s kakim strojem, če tudi priprostim) ter potem z pečatnim voskom zakapatiti (glej 1. št. letošnjega Kmetovalca). Čez daljnje štiri tedne je vino pitno, in ga je težko ločiti od pravega šampanjca. Bolj če je uležano, bolje je.